

HARRYHO OSOBNÁ POMSTA

**JO
NESBO**

NÔŽ

IKAR

JO NESBO NÔŽ

Preložil Jozef Zelizňák

IKAR

JO NESBØ

Kniv

Copyright © 2019 by Jo Nesbø

Published by agreement with Salomonsson Agency.

Translation © 2019 by Jozef Zelizňák

Jacket design © 2026 by Emil Křížka

Slovak edition © 2019, 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0813-7

PRVÁ ČASŤ

1/

Na konári prehnitého stromu sa hompáľali dotrhané šaty. Starec si pri pohľade na ne spomenul na pieseň z mladosti o šatách na šnúre na sušenie. Tieto šaty však na rozdiel od piesne neviaľi v južnom vetre, ale trhal nimi ľadový prúd z topiaceho sa snehu v rieke. Tu, na dne rieky, vládlo hrobové ticho, a hoci bolo len päť hodín popoludní a podľa predpovede počasia nad hladinou panovala bezoblačná obloha, bol marec a cez filter z ľadu a zo štyroch metrov vody preniklo len málo svetla. Preto sa borovica a šaty halili do zvláštneho zelenkavého šera. Usúdil, že ide o letné modré šaty s bielymi bodkami. Možno mali kedysi farbu, nevedel, záviselo to od toho, ako dlho tam už visia. A teraz sa kníšu v prúde, čo sa nikdy nezastaví, čo ich omýva a hladká, keď sa spomalí, trhá a kmáše, keď zmohutnie, no tak či onak z nich kúsok po kúsku utrháva. V podstate sú tie šaty ako on, uvedomil si starec. Kedysi niečo pre niekoho znamenali, pre nejaké dievča alebo ženu, pre pohľad muža alebo detské ruky. Teraz sú však ako on, stratené, nezvestné, bez akýchkoľvek úloh, lapené, zadržané, mĺkve. Je len otázkou času, kým prúd neodtrhne aj posledný kus z toho, čo kedysi slúžilo ľuďom.

„Na čo sa pozeráte?“ oslovil ho niekto spoza stoličky, na ktorej sedel. Prekonal bolesť svalov a otočil sa za hlasom.

Pochopil, že prišiel ďalší klient. Starec zabúdala viac než kedysi, no pamätal si všetky tváre, čo vošli do Simensenovho obchodu s loveckými potrebami. Tento klient si neprišiel po zbraň ani náboje. S trochou tréningu im človek videl v tvári, kto je prežívavec a patrí k časti populácie, čo už prišla o vražedný inštinkt a nezdieľa tajomstvo druhej skupiny, že nič nevnukuje človeku intenzívnejší pocit života, než keď prevráta guľkou veľkého, teplého cicavca. Starec hádal, že zákazníka zaujímajú háčiky alebo udice zavesené na poličkách nad veľkou televíznou obrazovkou na stene a pod ňou priamo pred nimi alebo niektorá z fotopascí na druhom konci obchodu.

„Díva sa na riekku Haglebuelva,“ odpovedal zaňho zať Alf. Pohupoval sa na päťkách s rukami vo veľkých vreckách dlhej koženej streleckej vesty, ktorá bola jeho pracovnou rovnošatou.

„Minulý rok sme tam s výrobcom umiestnili podvodnú kameru. Teraz sledujeme nonstop priamy prenos sponad rybieho prechodu pri vodopáde Norafossen a vieme presne určiť okamih, keď sa ryby vydajú na púť proti prúdu.“

„A kedy to je?“

„Nedočkavci v apríli alebo máji, no vo veľkom sa to spustí až v júni. Pstruh sa trie skôr než losos.“

Zákazník sa usmial na starca. „Teda ste trochu v predstihu, či nie? Alebo ste už videli nejaké ryby?“

Starec otvoril ústa. Myslel v slovách, ešte ich nezabudol, no nedostal zo seba nič. Opäť zatvoril ústa.

„Afázia,“ vysvetlil klientovi Alf.

„Prosím?“

„Mŕtvica. Nerozpráva. Hľadáte rybárske náčinie?“

„Fotopascu na zvieratá,“ odvetil klient.

„Takže ste poľovník?“

„Poľovník? Božechráň! Pred chatou v Sørkedalene som našiel nejaké exkrementy, ešte som také nevidel, fotografiu

som nahral na facebook a spýtal som sa kamarátov, čo to je. Lesníci mi hneď odpovedali, že to je medveď. Medveď! V lese dvadsať minút jazdy a pol hodiny chôdze od miesta, kde sme teraz, z centra hlavného mesta Nórska.“

„Veď to je geniálne!“

„Podľa toho, čo pokladáte za geniálne. Hovorím, že mi tam stojí chata, kam brávam rodinu. Chcem, aby niekto to zviera zastrelil.“

„Sám som poľovník a dobre vám rozumiem, ale viete, že aj v Nórsku, kde sme ešte pred pár rokmi mali premnožené medvede, už niekoľko storočí nezaznamenali takmer nijaký útok medveďa so smrteľnými následkami.“

Jedenásť, pomyslel si starec. Jedenásť ľudí od roku tisícosemsto. Posledný v roku tisícdeväťstošesť. Možno stratil schopnosť rozprávať a motoriku, no pamäť nie. A rozmýšľal jasne. Teda možno nie. Občas býval trochu zmätený, niekedy si všimol, ako si zať Alf a dcéra Mette vymenili pohľady, a hneď chápal, že sa mu motá hlava. Keď mladí prevzali obchod, ktorý založil a viedol päťdesiat rokov, chvíľu im pomáhal. Teraz, po poslednej mŕtvici, už len sedí. Niežeby mu to prekážalo. Nie, po smrti Olivie už nekládol veľké nároky na to, čo mu zostalo zo života. Stačilo mu, že je blízko svojej rodiny, každý deň dostane teplú večeru, môže si posediť na tejto stoličke v obchode a sledovať televíziu, nekonečný program bez zvuku, kde veci plynú svojím tempom a najväčšiu drámu vyvolá prvá ryba pripravená na trenie, ktorá v istej chvíli zdolá rybí prechod.

„Na druhej strane to neznamená, že sa to už nemôže stať.“ Starec počul Alfov hlas, keď sa pohol so zákazníkom k poličke s fotopascami. „Ak by aj to zviera vyzeralo ako plyšový medveďík, všetky mäsožravce chcú zabíjať. Jasné, že potrebujete kameru, aby ste si overili, či sa zviera usadilo v blízkosti chaty alebo len prechádzalo v okolí. Mimocho-

dom, medveď hnedý vychádza v tomto období z brloha a je extrémne hladný. Umiestnite kameru tam, kde ste našli exkrementy, alebo k chate.“

„Takže kamera je v tejto vtácej búde?“

„Táto vtáčia búdka, ako ste ju nazvali, chráni pred vrtochmi počasia a zvedavou zverou. Toto je jednoduchá, cenovo výhodná kamera. Funguje vďaka Fresnelovej šošovke, ktorá zachytáva infračervené žiarenie, telesné teplo zvierat a ľudí. Len čo zaregistruje odchýlku od okolia, začne automaticky nahrávať.“

Starec ich počúval jedným uchom, čosi upútalo jeho pozornosť. Na monitore sa niečo dialo. Nevedel to pomenovať, no zelená tma sa o stupeň rozjasnila.

„Nahrávka sa ukladá na pamäťovú kartu v kamere – následne si ju môžete pozrieť v počítači.“

„To je úžasné.“

„Áno, ale musíte vždy fyzicky skontrolovať, či pribudol nový záznam. Ak si trochu priplatíte, tento drahší model vám zašle esemesku po každom spustení nahrávania. Alebo sa môžete rozhodnúť pre špičkový model, ktorý má vlastnú pamäťovú kartu a zároveň vám záznam pošle priamo do telefónu alebo na vašu mailovú adresu. Z chaty stačí vyjsť len občas, keď treba v kamere vymeniť baterku.“

„Čo ak príde medveď v noci?“

„Kamery majú infra prísvit s bielym bleskom alebo čierny prísvit. Neviditeľné svetlo, ktoré zviera neodplaší.“

Svetlo. Starec už videl. Sponad prúdu sprava vstúpil do záberu kužeľ svetla. Zavírtaval sa do zelenej vody, dopadal na šaty a vo chvíli hrôzy si v nich predstavil dievča, čo konečne prebudili k životu a teraz tancuje šťastím.

„Veď to je čisté sci-fi!“

Starec otvoril ústa, lebo zbadal, ako do záberu vchádza vesmírna loď. Osvetlená zvnútra sa vznášala pol druha met-

ra nad dnom rieky. Narazila na veľký kameň v prúde a ako v spomalenom zábere sa začala vrtieť, jej reflektory osvetľovali dno. Na okamih oslepili starca, keď zasvietili do objektívu kamery. Potom vznášajúce sa plavidlo zastalo, zachytili ho hrubé konáre borovice. Starec si uvedomil, ako sa mu srdce v hrudi rozbúšilo. Auto. Svetlo v kabíne svietilo, videl, že je takmer po strop plná vody. V aute niekto sedel. Nejaký človek zúfalo tlačil do strechy auta, očividne v snahe nadýchnuť sa. Jeden zo zhnitých konárov, čo držali auto, sa zlomil a odniesol ho prúd.

„Zábery nie sú také ostré a zreteľné ako za dňa, sú čiernebiele. Ak však nie je šošovka zarosená alebo nevznikne iný problém, medveďa uvidíte, teda...“

Starec začal dupať v snahe upútať Alfovu pozornosť. Zdalo sa, že človek v aute sa zhlboka nadýchol a ponoril. Krátke strapaté vlasy sa hýbali v prúde, líca sa naduli. Oboma rukami mlátil do bočného okienka, obráteného ku kamere, no voda v aute brala jeho úderom silu. Starec sa oboma rukami chytil opierok stoličky a pokúsil sa odraziť, ale svaly ho neposlúchali. Všimol si sivý prostredník na mužovej ruke. Muž prestal tláčať a udrel do skla čelom. Akoby sa vzdal. Zlomil sa ďalší konár, prúd sa pokúšal strhnúť auto so sebou, borovica ho však ešte nechcela pustiť. Starec cívil na utrápenú tvár pritísnutú k okienku auta. Vypúlené modré oči. Fialová jazva v oblúku od kútika úst k uchu. Starcovi sa podarilo nadvíhnuť, urobil dva tackavé kroky k poličke s fotopascami.

„Prepáčte,“ povedal Alf potichu zákazníkovi. „Čo sa deje, otec?“

Starec kýval k televízoru.

„Naozaj?“ neveriacky sa spýtal Alf a rýchlym krokom prešiel popri starcovi k televízoru. „Ryby?“

Starec zavrtel hlavou a opäť sa zadíval na obrazovku. Auto. Zmizlo. Všetko bolo ako predtým. Dno rieky, mŕtva bo-

rovica, šaty, zelené svetlo prenikajúce cez ľad. Akoby sa nič nestalo. Starec zadupal a kývol k obrazovke.

„Upokojte sa, otec,“ priateľsky ho potľapkal po pleci Alf. „Ešte je príliš skoro.“ Vrátil sa k zákazníkovi a k fotopasciam.

Starec hľadel na dvoch mužov, ktorí mu stáli chrbtom. Zmocnili sa ho zúfalstvo a zúrivosť. Ako im má vysvetliť, čo práve videl? Lekár mu hovoril, že keď mŕtvica zasiahne prednú aj zadnú časť ľavej mozgovej polovice, nepoškodí len jazykové centrum, ale často aj celkovú schopnosť komunikovať, písať či gestikulovať. Odšuchtal sa späť k stoličke a sadol si. Hľadel na riekku, čo len tiekla a tiekla. Nerušene. Lahostajne. Nemenne. Po pár minútach cítil, ako sa mu upokojuje pulz. Ktovie, možno sa to napokon nestalo. Azda to bol iba záblesk ďalšieho kroku do totálnej tmy staroby. Alebo, v tomto prípade, jej pestrofarebného sveta halucinácií. Pozrel sa na šaty. Vo chvíli, keď si myslel, že ich osvetľujú reflektory auta, sa mu zdalo, že v nich zbadal tancovať Oliviu. A za sklom, v ožiarenej kabínke auta, si všimol tvár, ktorú už v minulosti videl. Pamätal si ju. Dnes si už pamätá jedine tváre, ktoré videl tu, v svojom obchode. Toho muža tu videl už dvakrát. Modré oči, fialová jazva. Zakaždým si kupoval fotopascu. Nedávno sa tu naňho vypytovala polícia. Starec im prezradil, že bol vysoký. Mal zvláštny pohľad, ktorý svedčil o tom, že skrýva tajomstvo. A dokazoval, že nie je prežívavec.

2/

Svein Finne sa skláňal nad ženou a prikladal jej dlaň na spoteené čelo. Oči naňho civeli, zúfalé od bolesti. Alebo od hrôzy. Asi skôr od hrôzy, usúdil.

„Bojíš sa ma?“ zašepkal.

Prikývla a prehltila. Vždy mu pripadala pekná. Pri vchádzaní a vychádzaní z domu, pri cvičení v posilňovni, v metre len pár sedadiel od neho, keď jej dovolil, aby si ho obzrela. Len aby vedela.

Nikdy ju však nevidel krajšiu než práve teraz, úplne bezmocnú, vydanú mu napospas.

„Sľubujem, že to bude len chvíľka, drahá,“ zašepkal.

Prehltila. Tak sa bojí. Najradšej by ju pobožkal.

„Nôž do brucha,“ zašepkal. „A je po všetkom.“

Prižmúrila oči, pod viečkami sa jej zjavili dve lesklé slzy. Svein Finne sa potichu zasmial.

„Vedela si, že prídem. Pochopila si, že ťa nemôžem nechať odísť. Veď som ti to sľúbil.“

Končekom prsta prešiel po zmesi potu a slz na jej líci. Videl jedno jej oko cez veľkú zívajúcu dieru v dlani, v krídle orla. Spôsobil mu ju kedysi mladý policajt. Vtedy Sveina Finneho odsúdili na dvadsať rokov väzenia za osemnásť sexuálnych zločinov.

Nepopieral samotné skutky, len pomenovanie *zločin* a že by za ne mali muža trestať. Súd a porota však zastávali oči-vidne názor, že nórske zákony sú nadradené prírode. Tak im treba.

Cez kráter naňho civelo jej oko.

„Si pripravená, láska?“

„Nevolaj ma tak,“ vzlykla. Skôr prosebne než prísne. „A nehovor nôž...“

Svein si vzdychol. Prečo sa ľudia tak boja noža? Mali dva a pol milióna rokov, aby si naň zvykli, a napriek tomu niektorí stále nenachádzajú krásu v nástroji, čo im umožnil zliezť zo stromov. Lov, úkryt, poľnohospodárstvo, jedlo, obrana. Tak ako nôž berie život, zároveň ho dáva. Jedno bez druhého nejde. Len ten, kto to chápe, kto vyvodí dôsledky zo svojej ľudskosti, zo svojho pôvodu, môže nôž milovať. Báť sa a milovať. Opäť dve strany jednej mince.

Svein Finne zdvihol zrak. Na nože na lavici vedľa, pripravené na použitie. Ponuka. Výber správneho noža pre správnu úlohu hral dôležitú rolu. Tieto nože boli dobré, účelné, najvyššej kvality. Jasné, chýbalo im to, čo v nich Svein Finne hľadal. Osobnosť. Duch. Mágia. Kým vysoký mladý policajt s krátkymi strapatými vlasmi všetko zničil, Svein Finne mal zbierku dvadsiatich šiestich nožov.

Najkrajší bol z Jávy. Dlhý, tenký a asymetrický, ako prehnutý had s rúčkou. Čistá ženská krása. Možno nebol najúčinnejší, ale mal hypnotický účinok hada aj peknej ženy, ľudia poslúchali. Najefektívnejšou vražednou zbraňou v zbierke bol *rampuri*, miláčik indickej mafie. Sálal z neho chlad, akoby bol z ľadu, jeho odpornosť fascinovala. V karambite v tvare tigrieho pazúra sa spájali efektivita a krása. Krása možno trochu príliš vypočítavá, pôsobil ako štetka s prihrubou šminkou a trochu príúzkymi šatami s priveľkým výstrihom. Sveinovi Finnemu sa to nikdy nepáčilo. Preferoval pa-

nenskú nevinnosť. A jednoduchosť. V štýle jeho obľúbeného noža v zbierke. Fínsky *puukko*. Rúčka z orieškovohnedého dreva, bez tvarovanej čepele. Bola krátka so zúbkami a s ohnutou ostrou hranou zakončenou hrotom. Kúpil si ho v Turku a využil už po dvoch dňoch, keď vysvetľoval svet mäkučkej osemnástke, ktorá pracovala sama ako kôl v plote na čerpacej stanici Neste neďaleko Helsínk. Už vtedy začal – ako vždy, keď bol sexuálne vzrušený – trochu koktať. Nebol to dôkaz absencie kontroly, skôr naopak, vplyv dopamínu. A potvrdenie, že ani po sedemdesiatich siedmich rokoch na tomto svete mu nechýbajú sily. Uplynuli presne dve a pol minúty, odkedy vstúpil do dverí, aby ju pritisol k pultu, rozrezal jej nohavice, opelil ju, vzal jej občiansky, zapísal si meno a adresu Maalin, a znovu vypadol. Dve a pol minúty. Koľko trvalo samotné opeľovanie? Šimpanz súloží v priemere osem sekúnd, okamih, keď sú obe opice bezbranné vo svete plnom dravcov, čo na ne všade číhajú. Gorila – ktorá má menej prirodzených nepriateľov – natiahne pôžitok na minútu. Disciplinovaný chlap však musí v nepriateľskej zóne obetovať pôžitok vyšším cieľom: rozmnožovaniu. Rovnako ako banková lúpež nemá trvať dlhšie než štyri minúty, ani opeľovanie na verejnom mieste nesmie nikdy presiahnuť dve a pol minúty. Evolúcia mu dá za pravdu, je to len otázka času.

Ale tu, teraz, sú v bezpečí. Okrem toho sa nijaké opeľovanie nekoná. Niežeby nemal chuť, má, no radšej do nej vnikne nožom. Nikdy nepokladal za zmysluplné pokúšať sa oplodniť ženu, keď výsledkom aj tak nebude potomok. Disciplinovaný chlap si šetrí semeno.

„Musím ťa volať láska, keď sme zasnúbení,“ šepkal Svein Finne.

Civela naňho očami čiernymi od hrôzy. Čiernymi, ako keby už zhasli. Akoby sa už ani neuzatvárali pred svetlom.

„Veru, sme zasnúbení,“ zasmial sa potichu a pritisol svoje tučné pery na jej. Hneď jej ich utrel rukávom flanelky, aby nezanechal stopy slín.

„A toto som ti sľúbil...“ dodal a rukou jej prešiel pomedzi prsia k bruchu.

3/

Harry sa prebudil. Niečo nebolo v poriadku. Vedel, že čoskoro si spomenie, čo to je, a teraz prežíva požehnané sekundy nevedomia, kým ho päšť reality nezasiahne celou silou. Otvoril oči a hneď to oľutoval. Akoby denné svetlo, čo prenikalo cez zafúľané okno a osvetľovalo malú izbu, neohrozene pokračovalo na boľavé miesto za jeho buľvami. Hľadal útočisko v návrate do tmy za viečkami, stíhol si uvedomiť, že sa mu niečo snívalo. Samozrejme, o Rachel. Začalo sa to rovnakým snom ako toľkokrát predtým, o ráne pred mnohými rokmi, krátko po tom, ako sa zoznámili. Ležala s hlavou položenou na jeho hrudi. Spýtal sa jej, či si chce overiť tvrdenie druhých, že Harry naozaj nemá srdce. Rachel sa zasmiala tak, ako to miloval, bol ochotný robiť aj tie najidiotskejšie veci, aby ju rozosmial. Potom zdvihla hlavu, pozrela sa naňho teplými hnedými očami, čo zdedila po rakúskej mame, a odvetila, že majú pravdu, ale ona mu dá polovicu svojho. A to aj urobila. Rachelino srdce bolo veľké, pumpovalo mu krv do celého tela, rozmrazilo ho, opäť z neho spravilo ozajstného človeka. A manžel. Aj otca Olega, introvertného, vážneho chlapca, ktorého sa naučil Harry ľúbiť ako vlastného syna. Harry bol šťastný. A hrozne sa bál. V šťastnom nevedomí o tom, čo sa stane, no v nešťast-

nom vedomí, že *niečo* sa udeje, že nie je stvorený pre toľké šťastie. Príserne sa bál, že príde o Rachel. Polovica srdca predsa nebude biť bez druhej polovičky, to vedel, a vedela to aj Rachel. Prečo teda od nej v sne utiekol, keď nemôže bez nej žiť?

Nechápal, nepamätal si, no Rachel si prišla pýtať späť svoju polovicu, načúvala slabnúcim úderom jeho srdca, zistila, kde je, a zazvonila mu pri dverách.

Potom ho konečne zasiahla blížiacca sa päšť. Realita.

Už o ňu prišiel.

On však neušiel, ona ho vyhodila.

Harry zalapal po dychu. Uši mu driapal zvuk, vtedy pochopil, že nielen oči, ale celý jeho mozog je centrom bolesti. A práve tento zvuk mu spustil sen, než sa prebudil. Nieкто mu zvonil pri dverách. Opäť sa ozvala tá idiotská, otravná, verná nádej.

Harry neotvoril oči, načiahol sa k fľaši whisky na dlážke vedľa pohovky. Prevrátil ju, počul štrngot, keď sa kotúľala po ošúchaných parketách. Bola prázdna. Prinútil sa otvoriť oči. Civel si na ruku, čo visela nad dlážkou ako chamtivý pazúr, na svoju sivú titánovú protézu na mieste prostredníka. Má na ruke krv. Kurva. Ovoňal si prsty a snažil sa spomenúť si na záver včerajšieho dňa, či zahrňal ženy. Strhol zo seba paplón a pohľadom prebehol svoje stodeväťdesiattri centimetrov dlhé nahé, chudé telo. Neskĺzol na šikmú plochu tak dávno, aby to už zanechalo fyzické stopy, no svalová hmota začne miznúť týždeň za týždňom a už si vobiela pokožka získa farbu bielej plachty, telo sa zmení na prízrak a napokon celkom zmizne. A to je predsa pointa chľastu, alebo nie?

Vydýchol a posadil sa. Poobzeral sa okolo seba. Vrátil sa späť tam, kde bol predtým, než sa znovu stal človekom. Len o stupienok nižšie. Netušil, či je to irónia osudu, no dvoj-

izbový byt s rozlohou štyridsať štvorcových metrov, ktorý si najprv požičal na pár nocí a neskôr prenajal od mladšieho kolegu, ležal poschodie pod bytom, kde býval, kým sa neodšťahoval do Rachelinej dreveneé vily na Holmenkollene. Po nasťahovaní do tohto bytu si kúpil rozkladaciu pohovku v predajni IKEA. Tá teraz s poličkou s platňami za pohovkou, s konferenčným stolíkom, so zrkadlom, čo sa naďalej opieralo na dlážke o stenu, a s komodou na chodbe tvorila zariadenie bytu. Harry si nebol istý, či to súvisí s jeho apatiou alebo sa snaží sám seba presvedčiť, že ide o dočasný stav a Rachel ho po dôkladnej úvahe vezme späť.

Zamyslel sa, či musí vracať. Hm. Asi sa môže rozhodnúť sám. Telo akoby si po pár týždňoch zvyklo na jed a tolerovalo dávky. Žiadalo si ich zvýšenie. Zadával sa na prázdnu fľašu, čo mu zastala medzi chodidlami. *Peter Dawson Special*. Niežeby mu chutila. Jim Beam mu chutí. A plnia ho do hrnatých fľašiek, čo sa nekotúľajú. Dawson je zasa lacný a smädný alkoholik s úradníckym platom a vyčisteným účtom nemôže vyskakovať. Pozrel sa na hodinky. O desať minút štyri. Má dve hodiny a desať minút, kým nezatvorí obchod s alkoholom.

Nadýchol sa a vstal. Hlavu mu išlo roztrhnúť. Zapotácal sa, no ustál to. Pozrel sa na seba do zrkadla. Je ako bahenná ryba, ktorú vytiahli na hladinu tak rýchlo, že jej oči a vnútornosti sa derú von, tak drsne, že jej háčik roztrhal líce a zanechal na ňom ružovú jazvu v tvare kosáka, čo prechádzala od ľavého kútika úst k uchu. Hmatal pod paplónom, ale trenky nenašiel, natiahal si teda rifle, čo sa povalovali na dlážke, a vyšiel na chodbu. Za nepriehľadným sklom v dverách sa črtala tmavá silueta. Je to ona, vrátila sa. To si však myslel, aj keď tu zvonili naposledy. Vtedy to bol muž, ktorý mu vysvetlil, že je z elektrárni *Hafslund Strøm* a prišiel mu vymeniť merače energie za nové a moderné, ktoré umožňu-

jú merať spotrebu v ktorúkoľvek hodinu do posledného wattu. Majú také všetci ich klienti a môžu si kedykoľvek skontrolovať, kedy zapli sporák či naposledy zhasli nočnú lampu. Harry mu vysvetlil, že nemá sporák, a keby ho aj mal, nechcel by vedieť, kedy ho používa a kedy nie. A zatvoril dvere.

Silueta za sklom tentoraz patrila žene. S jej výškou aj postavou. Ako sa dostala do domu?

Otvoril.

Boli dve. Žena, ktorú nikdy predtým nevidel, a také malé dievča, že nedočiahlo ani po sklenú výplň dverí. Zbadal vrecko s peniazmi, čo mu nastrčilo, a pochopil, že najprv zvonili susedovi, ktorý ich pustil do domu.

„Zbierka,“ potvrdila mu žena. Obe mali oranžové vesty s logom Červeného kríža.

„Ja som si myslel, že zbierate na jeseň,“ zareagoval Harry.

Žena aj dievča naňho mlčky hľadeli. Najprv si to vysvetlil ako prejav nepriateľstva, akoby ich obvinil z podvodu. Až potom pochopil, že ním pohrdajú, zrejme preto, že je takmer nahý, o štvrtej popoludní smrdí alkoholom. Okrem toho nevie o zbierke, o ktorej zrejme informujú všetky celoštátne televízne kanály.

Harry sa zamyslel, či sa hanbí. Áno. Trochu. Strčil si ruku do nohavíc, kde zvykol nosiť pri chľastaní hotovosť, lebo zo skúsenosti vedel, že banková karta nie je dobrý nápad.

Usmial sa na dievča, čo veľkými očami civelo na jeho krvavú ruku, keď zastrkával zloženú bankovku do priechodku v zaplombovanej pokladničke. Kým zmizla, zahliadol kúsok fúzok. Fúzky Edvarda Muncha.

„Doriti,“ vzdychol si Harry a opäť strčil ruku do vrecka. Prázdne. Tak ako jeho konto.

„Prepáčte?“ nechápala žena.

„Myslel som si, že vám dávam dvestovku, ale ja som vám dal Muncha. Svoju tisícku.“

„Fíha.“

„Mohol by som ju... eh... dostať späť?“

Obidve naňho nehybne hľadeli. Dievča opatrne zdvihlo pokladničku, aby lepšie videl umelohmotnú plombu s logom ich spoločnej zbierky.

„Chápem,“ zašepkal Harry. „A čo keď potrebujete vydať?“

Žena sa naňho usmiala, akoby sa pokúsil o vtip. Rýchlo jej úsmev opätoval, aby ju ubezpečil, že mala pravdu, kým mozog zúfalo hľadal riešenie problému. Než o šiestej zatvorí štátny obchod s alkoholom, stálo by ho to dvestodevätidesiatdeväť korún a deväťdesiat øre. Alebo stošesťdesiatdeväť korún a deväťdesiat øre na pol fľašky.

„Nech vám je útechou, že peniaze pôjdu na dobrú vec,“ uzatvorila žena a ťahala dievča za sebou k schodom a ďalším dverám.

Harry zatvoril dvere, vrátil sa do kuchyne a umyl si z rúk krv, cítil páľčivú bolesť. V obývačke sa poobzeral okolo seba a všimol si krvavý odtlačok ruky na paplone. Kľakol si na kolená a hľadal pod pohovkou mobil. Nijaké esemesky, len tri zmeškané hovory zo včerajšieho večera, jeden od Bjørna Holma, technika z východonórskeho Totenu, a dva od Alexandry od súdnych lekárov. Len nedávno sa intímne zblížili, predtým dostal kopačky. Súdciac podľa toho, čo vedel – a čo si pamätal, nepatrila medzi ženy, ktoré považujú menštruáciu za dôvod zrušenia akcie. Prvú noc mu pomohla dostať sa domov, neúspešne mu prehľadávala vrecká a hľadala kľúč. Napokon znepokojivo rýchlo a efektívne vypáčila zámku a uložila ho – aj seba – na rozkladáciu pohovku. A keď sa prebral, bola preč, nechala mu len lístok s poďakovaním za vykonané služby. Takže to môže byť, samozrejme, jej krv.

Harry zatvoril oči a pokúšal sa sústrediť. Udalosti a chronológiu posledných týždňov halila hmla, no včerajší večer

a predchádzajúca noc mu zmizli celkom. Nezostalo vôbec nič. Otvoril oči, študoval boľavú pravú ruku. Tri krvavé hánky so zodranou kožou a zaschnutou krvou v ranách. Musel niekoho udrieť. Tri hánky znamenajú viac úderov. Teraz si objavil krv aj na nohaviciach. Priveľa na to, aby pochádzala z hánok. Zrejme nie ani z menštruácie.

Vyťukal číslo Bjørna Holma a začal vyzliekať perinu. Na druhom konci počul bzučanie a vedel, že kdesi vo svete sa ozýva zvonenie v podobe nejakej piesne od Hanka Williamsa, ktorú podľa Bjørna napísali o technikovi, ako je on.

„Ako sa darí?“ ozval sa Bjørnov dobromyseľný dialekt.

„Ako sa to vezme,“ odsekol Harry a vošiel do kúpeľne. „Máš mi požičať tri stovky?“

„Je nedeľa, Harry. Obchod s alkoholom je zatvorený.“

„Nedeľa?“ Harry si vyzliekol nohavice a spolu s poťahom z paplóna ich napchal do preplneného koša na špinavú bielizeň. „To je nahovno.“

„Chcel si ešte niečo?“

„Všimol som si, že si mi o deviatej volal.“

„Áno, ale nedvihol si.“

„No, zdá sa, že telefón som mal nejaký čas pod pohovkou. Sedel som v Jealousy.“

„Myslel som si, a tak som zavolať Øysteinovi, ktorý mi to potvrdil.“

„A ďalej?“

„Išiel som tam. Naozaj si nič nepamätáš?“

„Kurva, nie. Čo sa stalo?“

Harry počul, ako si kolega vzdychol, a predstavil si jeho vypúlené tresčie oči, ako sa gúľajú v okrúhlejšej bledej tvári, zarámovanej sixpenceom a najväčšími a najčerveními bokombradami.

„Čo chceš vedieť?“

„Jedine to, čo mám podľa teba vedieť,“ odvetil Harry

a vtedy objavil čosi v koši na bielizeň. Hrdlo fľaše medzi špinavými trenkami a tričkami. Schmatol ho. Jim Beam. Prázdna. Alebo? Odskrutkoval vrchnák, priložil si hrdlo k perám a zaklonil hlavu.

„Tak teda skrátaná verzia,“ nadýchol sa Bjørn. „O štvrt na desať som prišiel do baru Jealousy, bol si opitý. O pol jedenástej som ťa viezol domov, neprestajne si točil o jednej téme. O jedinej osobe. Hádaj, o kom.“

Harry neodpovedal, prevrátil fľašku hore dnom a sledoval kvapku, čo stekala do jej hrdla.

„O Rachel,“ dodal Bjørn. „V aute si mi zadrichmal, musel som ťa dovliecť do bytu, to je všetko.“

Harry videl na rýchlosti kvapky, že má čas, a odtiahol si hrdlo od úst. „Hm. Naozaj?“

„To je skrátaná verzia.“

„Bili sme sa?“

„Ty a ja?“

„Podľa dôrazu na ja hádam, že ja som sa bil. Ale s kým?“

„Nový majiteľ Jealousy čosi utržil.“

„Utržil? Zobudil som sa s tromi krvavými hánkami a mám krv na nohaviciach.“

„Prvým úderom si mu vrazil do nosa, striekala krv. Potom sa uhol a ty si buchol päťou do steny. A nie raz. Tipujem, že by si na nej ešte našiel krvavé stopy.“

„Ringdal mi to nevrátil?“

„Úprimne povedané, bol si taký ožratý, že si nenarobil veľa škody, Harry. S Øysteinom sme ťa museli zastaviť, aby si si neublížil viac.“

„Kurva, som tak mimo.“

„Prestaň, chalan si to zaslúžil. Hral celú platňu *White Ladder* a pustil ju odznova. Potom si mu začal nadávať, že zničil dobré meno baru, ktorý ste vybudovali s Øysteinom a Rachel.“

„Ale veď to je pravda! Ten bar bol zlatá baňa, Bjørn. Všetko dostal za pár korún. Chcel som od neho jediné. Aby odolal sračkám a hral poriadnu hudbu.“

„Tvoju hudbu?“

„Našu hudbu, Bjørn. Tvoju, moju, Øysteinovu, Mehmetovu. Nie podrbaného Davida Graya!“

„Možno si mu mal definovať... Chlapec mi plače, Harry.“

„Áno, prepáč. Ďakujem. A odpusť včerajšok. Kurva, aký som trápny. Skončíme to. Pozdrav Katrine.“

„Je v práci.“

Spojenie sa prerušilo. Ako v záblesku svetla sa Harrymu čosi náhle zazdalo. Zmizlo to tak rýchlo, že ani nestihol pochopiť, čo to je, ale srdce sa mu zastavilo a lapajúc po dychu, klesol na stoličku.

Pozrel sa na fľašku, ktorú naďalej držal hore dnom. Kvapka vytekla. Sklopil zrak. Na špinavej bielej dlažke sa zaleskla hnedá kvapka.

Vzdychol si. Nahý si kľakol, cítil studenú dlažbu na kolenách. Vyplazil jazyk, zadržal dych a predklonil sa. Čelom sa dotkol dlažby ako pri modlitbe.

Harry kráčal dlhými krokmi po ulici Pilestredet. Jeho martensy nechávali čierne stopy v tenkej vrstve snehu, čo napadal cez noc. Nízke jarné slnko sa ho snažilo zo všetkých síl roztopiť, skôr než klesne za staré štvor- a päťposchodové domy mesta. Počúval rytmický škrabot asfaltu o kamienky, čo sa mu zachytili v hrubej podrážke. Blížil sa k vyšším, moderným domom v niekdajšom areáli štátnej nemocnice, kde sa pred päťdesiatimi rokmi narodil. Obzrel si najnovšie publicné umenie na fasáde Blitzu, kedysi spustnutom, nelegálne obsadenom dome, pevnosti pankerov, kam Harry chodieval ako tínedžer na podivné koncerty, hoci do tejto partie

nikdy nepatril. Prešiel popred pub Rex, kde sa opil, keď sa podnik volal inak, polliter bol lacnejší, vyhadzovači flexibilnejší a navštevovali ho milovníci džezu. Nepatril ani medzi nich. Ani medzi spasených zo spolku Filadelfia na opačnej strane ulice. Prešiel popred mestský súd. Koľkých vrahov sa mu tam podarilo dostať za mreže? Mnohých. Nie dosť. Lebo v noci nikoho nenavštevujú tí, ktorých dostal, ale tí, ktorí unikli, a ich obeť. Aj tak ich chytil dosť na to, aby si získal meno, renomé. V dobrom aj v zlom. Patrilo k nemu aj to, že mal priamu či nepriamu vinu na smrti kolegov. Prišiel na ulicu Grønlandsleiret. Monoetnické Oslo tu niekedy v sedemdesiatych rokoch stretlo svet. Alebo naopak. Reštaurácie s arabskými názvami, obchody s exotickými druhmi zeleniny a koreninami z Karáči, somálske ženy v hidžáboch na nedeľných prechádzkach s kočíkom, muži zahĺbení do hlasného rozhovoru tri kroky za nimi.

Harry spoznal aj pár krčiem z obdobia, keď Oslo malo bielu robotnícku triedu a toto bola jeho štvrť. Prešiel popred grønlandský kostol a vyšiel k sklenenému palácu nad parkom. Zvrtol sa, než otvoril ťažké kovové dvere s okrúhlym oknom. Zadával sa na Oslo. Škaredé a krásne. Studené a teplé. Niekedy ho miloval, inokedy nenávidel. Nikdy ho však neopustí. Vedel si od neho oddýchnuť, na chvíľu odísť. Ale nie ho zanechať navždy. Nie tak, ako ho opustila ona.

Nechal sa skontrolovať hliadkou, a kým čakal na výťah, rozopol si kabát. Zasa cítil kropaje potu. A triašku, keď sa dvere výťahu pred ním otvorili. Pochopil, že dnes to nedá, zvrtol sa a vybehol po schodoch na šieste poschodie.

„V nedeľu v práci?“ oslovila ho Katrine Brattová a zdvihla oči od počítača, keď Harry bez zaklopania vošiel do jej kancelárie.

„Podobne.“ Harry klesol do hlbokého kresla pred jej písacím stolom.

Pohľady sa im stretli.

Harry zatvoril oči, zaklonil hlavu a natiahol si dlhé nohy až pod stôl, ktorý sprevádzal pozíciu, čo prevzala od Gunnara Hagen. Dala si premaľovať steny do svetlejších farieb a vybrúsila parkety, ale inak sa kancelária riaditeľky nezmenila. A hoci Katrine Brattová bola novopečená riaditeľka oddelenia boja s násilnou trestnou činnosťou a matka, Harry v nej naďalej videl tmavooké, divoké dievča, ktoré prišlo z bergenskej polície s mentálnym bremenom, čiernou ofinou a rovnako čiernym koženým obťahnutým kabátom, čo sa priečil tvrdeniu, že bergenská gramatika nepozná ženský rod a nútil Harryho kolegov nechávať na nej pohľad. Ona mala oči len pre Harryho, bol to klasický paradox. Jeho zlé renomé. Bol už zadaný. Vnímal ju výlučne ako kolegyňu.

„Možno sa mýlim,“ zívola Harry, „ale tvoj chlap mi v telefóne pripadal, že si otcovskú dovolenku užíva.“

„Je to tak,“ prikývla Katrine a stlačila pár klávesov. „A čo ty? Užívaš si...“

„Dovolenku od žien?“

„Chcela som sa ťa spýtať, či sa tešíš z návratu do oddelenia.“

Harry otvoril jedno oko. „S pracovnými úlohami na úrovni začínajúceho policajta?“

Katrine si vzdychla. „Vzhľadom na situáciu sme s Gunnarom nemali inú možnosť, Harry. Čo si vlastne čakal?“

Jedným okom prechádzal po miestnosti a uvažoval, čo čakal. Myslel si, že Katrinina kancelária získa ženský šmrnc? Alebo že mu ponúknu rovnaký priestor, ako mal pred odchodom z pozície vyšetrovateľa vražd, pred prechodom na miesto učiteľa na policajnej akadémii, pred svadbou s Rachel v snahe žiť život v pokoji a v triezvom stave? Samozrejme, že nemohli. Katrine ho s požehnaním Gunnara

Hagena a Bjørnovou pomocou doslova pozbierala z dlažby a ponúkla mu túto prácu, kde môže tráviť čas, dala mu dôvod ráno vstať, možnosť premýšľať nad niečím iným než nad Rachel, dôvod neupíť sa na smrť. Fakt, že prijal možnosť triediť papiere, analyzovať založené prípady, len dokazoval, že je na tom horšie, než by kedy uveril. Hoci skúsenosť mu hovorila, že ešte vždy môže klesať. Odkášľal si:

„Máš mi požičať päť stoviek?“

„Doriti, Harry,“ Katrine sa naňho zúfalo pozrela. „Preto si sem prišiel? Včera ti nestačilo?“

„Tak to nefunguje,“ vysvetlil jej. „Ty si poslala Bjørna, aby ma odtiahol preč?“

„Nie.“

„Ako ma teda našiel?“

„Všetci vedia, kde tráviš večery, Harry. Kadekto by povedal, že je divné vybrať si bar, ktorý si práve predal.“

„Zväčša si netrúfnu odmietnuť obslužiť bývalého majiteľa.“

„To platilo zrejme dovčera. Podľa Bjørna ti na záver majiteľ odkázal, že máš doživotný zákaz vstupu.“

„Naozaj? Nepamätám si ani hovno.“

„Trochu ti pomôžem. Pokúšal si sa prehovoriť Bjørna, aby ti umožnil podať trestné oznámenie za hudbu, čo hrajú. Aby zavolať Rachel a dohovoriť jej. Zo svojho telefónu, keďže ty si svoj nechal doma. Okrem toho si pochyboval, že by ti zdvihla.“

„Panebože,“ vzdychol si Harry. Skryl si tvár do dlaní a masíroval si čelo.

„Nehovorím to, aby som ťa trápila, ale aby som ti názorne predviedla, čo sa deje, keď piješ, Harry.“

„Pekne ti ďakujem.“ Harry si spojil ruky na bruchu. Všimol si dvestokoronovú bankovku na písacom stole.

„Primálo na to, aby si sa ožral,“ konštatovala Katrine. „Dost, aby si zaspal. Presne to potrebuješ. Spať.“

Pozrel sa na ňu. Roky jej zjemnili pohľad, už nebola nanevané dievča, čo sa chce pomstiť svetu. Možno to spôsobila zodpovednosť za druhých, za kolegov v oddelení a deväťmesačného chlapca. Veru, také veci vzbudia v človeku opatrovateľský inštinkt a obrúsia hrany. Pred pol druhu rokom, počas riešenia prípadu upíra, keď Rachel ležala v nemocnici a on sa zasa opil, Katrine ho zobrala k sebe do bytu. Dovolila mu vracť v svojej čistučkej kúpeľni a dopriala mu pár hodín bezvedomia v svojej a Bjørnovej posteli.

„Nie,“ odsekol Harry. „Nepotrebujem spať, potrebujem prípad.“

„Dostal si ho.“

„Potrebujem prípad Finneho.“

Katrine si vzdychla. „Tie vraždy sa nevolajú prípad Finneho, nič nenaznačuje, že by s ním súviseli. A už som ti hovorila, že sa tomu venujú správni ľudia.“

„Tri vraždy. Tri neobjasnené vraždy. A ty mi tvrdíš, že nepotrebuješ človeka, ktorý dokáže to, čo obaja vieme? Že ich spáchal Finne?“

„Máš svoj prípad, Harry. Vyrieš ho a riadenie nechaj na mňa.“

„Môj prípad je o ničom. Vražda medzi manželmi, ku ktorej sa manžel už priznal, a máme motív aj technické dôkazy.“

„Manžel môže kedykoľvek to priznanie odvolať a vtedy budeme potrebovať viac dôkazov.“

„Ten prípad si mohla pokojne zveriť Wyllerovi alebo Skarremu, alebo nejakému juniorovi. Finne je sexuálny deviant a sériový vrah. A ja som, kurva, tvoj jediný vyšetrovateľ, ktorý sa vyzná práve v tejto oblasti.“

„Nie, Harry! A to je moje posledné slovo.“

„Ale prečo?“

„Prečo? Len sa na seba pozri. Ak by si viedol toto oddelenie, poslal by si prepitého, nestabilného vyšetrovateľa ku

skeptickým kolegom v Kodani a v Štokholme, ktorí sú presvedčení, že za vraždami v ich mestách *nie je* ten istý chlap? Vidiš všade sériových vrahov, lebo tvoj mozog sa utopil v sériových vraždách.“

„Máš určite pravdu, ale *bol* to Finne. Javia všetky znaky...“

„Stačí! Musíš sa tej obsedantnosti zbaviť, Harry.“

„Obsedantnosti?“

„Bjørn mi prezradil, že keď si pod parou, stále bľabočeš o Finnem. Vraj ho musíš dostať, skôr než on dostane teba.“

„Pod parou? Opakuj po mne: som ožratý. Ožratýýýý.“ Harry si vzal bankovku a strčil si ju do vrecka nohavíc.

„Peknú nedeľu!“

„Kam ideš?“

„Niekam, kde budem môcť svätiť voľný deň.“

„Máš v podošvách kamienky, preto zdvíhaj nohy, keď mi budeš kráčať po parketách.“

Harry vykročil po ulici Grønlandsleiret ku krčmám Olympen a Pigalle. Nepatrili medzi jeho obľúbené, ale ležali najbližšie. Na hlavnej ulici štvrte Grønland jazdilo tak málo áut, že mohol prejsť na červenú s pohľadom upretým do mobilu. Zvažoval, či nezavolá Alexandre, no zavrhol to. Nevládze. Podľa zoznamu hovorov zistil, že sa včera medzi šiestou a ôsmou pokúšal šesťkrát volať Rachel. Striaslo ho. *Neúspešný hovor*. Niekedy je jazyk technológií zbytočne presný.

Harry vystúpil na chodník na druhej strane a zacítil náhlu bolesť v hrudi. Srdce mu poskočilo, akoby stratilo pružinu, čo kontroluje rýchlosť. Stihol pomyslieť na infarkt, než to zasa zmizlo. Nebol by to ten najhorší záver. Pichnutie v hrudi. Na kolená. Čelo na asfalt. *The End*. Ešte niekoľko dní pitia týmto tempom a začal by byť celkom reálny. Harry kráčaľ ďalej. Opäť sa mu čosi zazdalo. Tentoraz to trvalo o čosi

dlhšie než ráno. Potom to však odplávalo ako sen, z ktorého sa zobudil.

Harry zastal pred dvermi do Olympenu a nazrel dnu. Pred pár rokmi to bola jedna z najšpinavších krčiem Osla, no dali si záležať na rekonštrukcii. Až tak, že Harry zaváhal. Študoval novú klientelu. Zmes hipsterov a pekne oblečených párov, ale aj rodiny s deťmi v časovej tiesni a s dostatkom financií, aby mohli nedeľný obed preložiť do reštaurácie.

Neisto hmatal rukou vo vrecku. Našiel bankovku a ešte čosi. Kľúč. Nie svoj vlastný, ale od bytu, kde sa udiala tá vražda. Ulica Borggata v štvrti Tøyen. Netušil, prečo si vypýtal kľúč v objasnenom prípade. Aspoň má miesto činu pre seba. Celkom pre seba, keďže druhý takzvaný technický vyšetrovateľ Truls Berntsen nepohne ani prstom. Jemne povedané, Truls Berntsen sa nedostal do oddelenia na základe zásluh, ale vďaka kamarátovi z detstva a niekdajšiemu policajnému prezidentovi, teraz ministrovi spravodlivosti Mikaelovi Bellmanovi. Truls Berntsen zostával dokonale nepoužiteľný a medzi Katrine a Trulsom vládla nepísaná dohoda, že sa bude držať čo najďalej od vyšetrovania a sústreďí sa na varenie kávy a jednoduché kancelárske úkony. V praxi to znamenalo hranie pasiansu a tetrisu. Káva nechutila lepšie než predtým, no v poslednom čase niekedy porazil Harryho v tetrise. Boli ozaj smutná dvojka, keď sedeli na najnižšom poschodí kancelárskej budovy, oddelení pol druhu metrovou stenou na kolieskach.

Harry nazrel opäť do podniku. Objavil voľný stôl pri jednej z rodín, hneď za oknom. Práve vtedy si ho všimol chlapec pri stole a so smiechom naňho ukázal prstom. Otec, ktorý sedel Harrymu chrbtom, sa otočil a Harry podvedome ustúpil krok do tmy. Vtedy zbadal svoju bledú, zvráskačenú tvár v odraze v skle. Splývala s chlapcovou vnútri. Vrátila sa mu spomienka. Bol malý chlapec, sedel s ded-

kom. Boli letné prázdniny a rodina večerala v doline Romsdalen. Smial sa na dedkovi a rodičia sa tvárili ustarostene. Dedko bol opitý.

Harry opäť nahmatal kľúč. Borggata. Päť-šesť minút chôdze.

Vytiahol telefón. Zoznam hovorov. Zavolať. Čakal, študujúci si hánky na pravej ruke. Bolesť ustupovala, takže určite neudrel tvrdo. Samozrejme, nepoškvrnený nos milovníka Davida Graya nepotrebuje veľa, aby začala striekať krv.

„Áno, Harry?“

„Áno, Harry?“

„Večeriam.“

„Jasné. Budem stručný. Stretneme sa po večeri?“

„Nie.“

„Nesprávna odpoveď. Skús ešte raz.“

„Áno?“

„Sto bodov. Borggata päť. Zavolaj mi, keď dorazíš. Zbehnem ti otvoriť.“

Harry počul, ako si jeho dlhoročný priateľ a poradca v oblasti psychológie v oddelení násilných trestných činov Ståle Aune sťažka vzdychol. „Chceš povedať, že ma nevoláš do baru, aby som ťa pozval, ale že si, naopak, triezvy?“

„Azda som ťa *niekedy* nechal platiť?“ Harry vytiahol škatuľku kameliiek.

„Kedysi si zvykol platiť aj si pamätať. Alkohol ti však žerie peniaze aj pamäť. To si uvedomuješ, pravda?“

„Určite. Riešim tú manželskú vraždu. Čo ju zapichol a...“

„Áno, áno, čítal som o nej.“

Harry si vopchal cigaretu medzi pery.

„Prídeš?“

Počul ďalší ťažký výdych. „Ak ťa to na pár hodín udrží ďalej od fľašky.“

„Dokonalé,“ prikývol Harry, zložil a strčil si telefón do vrecka. Zapálil si. Vdýchol hlboko do pľúc. Chrbtom sa

opieral o zatvorené dvere. Stihol by jedno pivo, kým Aune dorazí. Začul hudbu. Vyznanie lásky s autotunerom. Ospravedlňujúco mávol vodičovi, ktorý musel prudko brzdiť, aby ho pri prechádzaní cez cestu nezrazil.

Za ošarpanou fasádou robotníckeho domu na ulici Borggata sa skrývali nové byty so svetlými izbami, s otvorenou kuchyňou, modernou kúpeľňou a balkónom orientovaným do dvora. Harry to vnímal ako výstrahu, že podobný osud čaká aj štvrť Tøyen. Cena za štvorcový meter vystrelí do nebies, vymenia sa nájomníci, upraví sa sociálny status štvrte. Malé potraviny prisťahovalcov a útulné podniky pre miestnych vystriedajú fitnessštúdiá a hipsterské reštaurácie.

Psychológ sa pri sedení na jednej z dvoch vetchých stoličiek, čo Harry prisunul na bledé parkety, netváril komfortne. Harry predpokladal, že za to môžu nepomer medzi stoličkou a Auneho obézny telom aj malé okrúhle okuliare, ešte zarosené po námahe, keď s nevôľou obetoval výťah a držal krok s Harrym na druhé poschodie. Možno ho vyrušovala mláka krvi, čo sa medzi nimi rozprestierala ako vyschnutá čierna vrstva vosku. Harry bol malý, keď jedno leto dedko vyhlásil, že peniaze sa nejedia. Harry vošiel do izby, vzal päťkorunáčku, čo mu dal dedko, a skúsil to. Pamätal si mrazenie v zuboch, kovový smrad a sladkastú chuť. Ako keď si sal krv z vlastných rán. Neskôr mu to pripomínal zápach miest činu, ktorý sa nemenil, ani keď krv zaschla. Pach v izbe, kde sedeli teraz. Minca. Krvavé peniaze.

„Nôž,“ začal Ståle Aune a pritlačil si ruky do podpazušia, ako keby sa bál, že mu ich niekto ukradne. „Čosi na predstave spojenej s nožom. Studená oceľ sa ti cez pokožku zavrtáva do tela. Už z toho mi prepína, ak mám použiť tento mládežnícky výraz.“

Harry neodpovedal. V oddelení používali Auneho ako konzultanta v prípadoch vražd toľko rokov, že Harry už nevedel presne určiť, kedy začal o desať rokov staršieho psychológa pokladať za svojho priateľa. Poznal ho určite dosť dobre, aby vedel, že výraz *prepína* je starší než oni dvaja. Aune sa rád tváril ako stará, konzervatívna duša, nespútaná duchom doby, za ktorým sa s takou vervou hnali kolegovia v nádeji, že ich bude svet pokladať za relevantných. Auneho vyjadrenia v tlači a medzi odborníkmi hovorili, že „*psychológia a náboženstvo majú spoločné to, že ponúkajú ľuďom odpovede, ktoré chcú počuť. V tej tme, kam svetlo vedy ešte nedosvietilo, majú psychológia a náboženstvo voľné pole pôsobnosti. Ak by sme sa držali toho, čo naozaj vieme, všetci psychológovia aj kňazi by zostali bez práce*“.

„Takže tu otec rodiny bodol nožom svoju manželku... Koľkokrát?“

„Trinášť,“ odvetil Harry a poobzeral sa okolo seba. Na stene nad nimi visela zarámovaná čiernobiela panoráma Manhattanu. Budova Chrysleru v strede. Zrejme IKEA. A čo? Je to dobrá fotografia. Ak ťa netrápi, že tú istú fotografiu má hromada ďalších ľudí a niektorá z tvojich návštev sa bude na ňu dívať pohrdavo, nie preto, že nie je dobrá, ale preto, lebo je to IKEA, kúp si ju. Takto argumentoval Rachel, keď mu prezradila, že túži po autorskej číslovanej fotografii Torbjørna Rødlanda, na ktorej je dlhá biela limuzína skrížená v ostrej zákrute v Hollywood Hills. Stála osemdesiatisíc nórskych korún. Dala mu bez výhrad za pravdu. A to ho uspokojilo do tej miery, že jej tú fotografiu limuzíny kúpil. Niežeby nepochopil, že ho prekabátila, ale v najhlbšom kútiku duše musel uznať, že tá fotografia je viac *cool*.

„Hneval sa,“ konštatoval Aune a rozopol si gombík na košeli tam, kde v bežný deň nosil motýlika, spravidla s motívom alebo vzorom, ktorý sa pohyboval na hranici medzi

serióznym a smiešnym. Ako motýlik vo farbách EÚ so žltými hviezdami.

V susednom byte sa rozplakalo dieťa.

Harry si odklepal z cigarety. „Tvrdí, že si nepamätá detaily, ako ju zabil.“

„Potlačené spomienky. Mali mi dovoliť, aby som ho zhypnotizoval.“

„Nevedel som, že sa venuješ aj takým veciam.“

„Hypnóze? A ako som sa podľa teba oženil?“

„Hypnóza by bola zbytočná. Technické nálezy dokazujú, že obeť kráčala cez obývačku preč od neho. Išiel za ňou a najprv ju bodol odzadu. Bodná rana jej v spodnej časti chrbta prenikla cez obličky. Možno preto susedia nepočuli krik.“

„Prosím?“

„To miesto je také bolestivé, že šok načisto paralyzuje obeť. Nevydá ani zvuk, ihneď stratí vedomie a zomrie. Nie náhodou preferujú túto metódu profesionáli pri takzvaných *silent killings*.“

„Aha. A čo stará dobrá metóda priskočiť zozadu, zakryť obeť ústa a podrezať jej druhou rukou hrdlo?“

„Vyšla z módy a nikdy nefungovala. Vyžaduje si priveľkú koordináciu a istú ruku. Prekvapivo často sa stávalo, že vojaci si zarezali do ruky, ktorou držali ústa.“

Aune sa zamračil. „Predpokladám však, že manžel nebol bývalý člen bojového komanda ani nič podobné.“

„Trafil zrejme čistou náhodou, nič nenaznačuje, že by plánoval zakryť vraždu.“

„Plánoval? Podľa teba ju vôbec plánoval? Nekonal impulzívne?“

Harry pomaly zavrtel hlavou. „Ich dcéra si šla zabehať. Zavolať na políciu, skôr než prišla domov. Boli sme na mieste a spoločne sme ju zastavili, aby nevidela matku.“

„Ohľaduplné.“

„Tvrdia to o ňom. Vraj je ohľaduplný muž.“ Harry si opäť odklepal cigaretu. Popol dopadal na zaschnutú krv.

„Harry, nemal si si vziať popolník?“

„Miesto činu už skontrolovali, všetko sedí.“

„Ale aj tak.“

„Nepýtal si sa ma na motív.“

„Dobre. Motív?“

„Klasika. Vybil sa mu telefón, požičal si ženin bez toho, aby jej to povedal. Jedna esemeska v ňom vzbudila podozrenie, a tak sa začítal hlbšie do minulosti. Vrátil sa o pol roka a pochopil, že konverzuje s milencom.“

„Konfrontoval ho so svojím zistením?“

„Nie, ale polícia skontrolovala telefón, našla správy a kontaktovala milenca. Mladík okolo dvadsaťpäť, o pätnásť rokov mladší od nej. Potvrdil, že mali vzťah.“

„Mal by som vedieť ešte niečo?“

„Manžel je veľmi vzdelaný, má solídne zamestnanie, slušný plat, nikdy nemal problém s políciou. Rodina, kolegovia, kamaráti aj susedia ho opisujú ako otvoreného, stelesnenie pokoja a stability. A ako si povedal, je ohľaduplný. Muž ochotný obetovať všetko pre rodinu, to doslova písali v jednej zo správ.“ Harry si poriadne potiahol z cigarety.

„Zavolať si ma, lebo pokladáš prípad za neukončený?“

Harry vyfúkol dym cez nosné dierky. „Prípad je *piece of cake*. Už zabezpečili dôkazy a nemám čo pokaziť. Preto mi ho Katrine zverila. Aj s Trulsom Berntsenom.“ Harry vykrútil kútiky úst do úsmevu. Rodina mala dosť peňazí. Napriek tomu sa rozhodli bývať v dostupnej prísťahovaleckej štvrti Tøyene, nakupovali umenie z firmy IKEA. Asi sa im tu jednoducho páčilo. Aj Harrymu sa páčilo v Tøyene. A fotografia na stene je možno originál, hoden celého majetku.

„Takže sa ma pýtaš, lebo...“

„Chcem pochopiť,“ odvetil Harry.

„Snažíš sa pochopiť, prečo muž zabije svoju manželku, lebo mu zahýbala?“

„Manžel zväčša zabíja vo chvíli, keď vidí, že môže byť ponížený pred zrakmi druhých. A podľa milencovej výpovede udržiavali vzťah v prísnej tajnosti. Dokonca sa chýlil ku koncu.“

„Možno mu to nestihla povedať, než ju zabodol?“

„Stihla, ale on tvrdí, že jej neveril. A okrem toho už zradila rodinu.“

„Tak vidíš. Muž, ktorý vždy všetko obetoval rodine, vníma takúto zradu ešte intenzívnejšie. Je ponížený a dostatočne hlboké poníženie urobí vraha z každého z nás.“

„Z každého?“

Aune prižmúril oči ku knižnici vedľa panorámy Manhatanu. „Majú dosť beletrie.“

„Všimol som si,“ prikývol Harry. Aune presadzoval teóriu, že vrahovia nečítajú. Ak aj áno, isto nie krásnu literatúru.

„Poznáš Paula Mattiuzziho?“ spýtal sa Aune.

„Hm.“

„Psychológ, odborník na vraždy a násilné trestné činy. Narába s ôsmimi základnými kategóriami vraha. V prvých siedmich nás nenájdeš, ale do ôsmej, ktorú nazýva *traumatizovaný*, sa pomestíme všetci. Vrahov z nás robí reakcia na jednoduchý, ale masívny útok na našu identitu. Útok urazí naše ja, nedá sa zniesť. Cítíme bezmocnosť, nevieme sa brániť. Ak nezareagujeme, stratíme právo na existenciu či mužnosť. A, samozrejme, neveru môžeš vnímať takto.“

„Ale naozaj každého z nás?“

„Traumatizovaný vrah nemá jasné črty osobnosti ako ľudia v ostatných siedmich skupinách. Výlučne v tejto kategórii nájdeš vrahov, ktorí čítajú Dickensa a Balzaca.“ Aune sa zhlboka nadýchol a potiahol si rukávy tvídového saka. „Nad čím si vlastne lámeš hlavu, Harry?“

„Vlastne?“

„Nepoznám nikoho, kto by vedel toľko o vrahoch. Nič z toho, čo ti hovorím o urážkach a kategóriách, nie je pre teba nové.“

Harry pokrčil plecami. „Možno iba potrebujem, aby to niekto ešte raz vyslovil nahlas, nech tomu uverím.“

„Čomu neveríš?“

Harry sa poškriabal v krátkych strapatých vlasoch, ktoré už chytali sivý odtieň. Podľa Rachel sa začínal podobať na ježka. „Neviem.“

„Možno je to len tvoje ego, Harry.“

„Prosím?“

„Azda to nevidíš? Dostal si prípad, ktorý už niekto vyriešil. Hľadáš slabé miesta. Niečo, čo dokáže, že Harry vidí veci, ktoré iní prehliadli.“

„A čo ak ich skutočne vidím?“ spýtal sa Harry s pohľadom upretým na cigaretu. „Čo ak som sa narodil s grandióznym vyšetrovacím talentom a vybudoval si inštinkt, ktorý neviem ani sám analyzovať?“

„Dúfam, že teraz žartuješ.“

„Trochu. Čítal som zápisy z výsluchov. Manžel v nich naozaj pôsobil traumatizovane. Potom som si však vypočul zvukový záznam.“ Harry hľadel uprene pred seba.

„No a?“

„Jeho hlas znel skôr vyplašene než rezignovane. Priznanie je rezignácia. Už sa nemáš čoho báť.“

„Čaká ťa predsa trest.“

„Už má najhoršie za sebou. Poníženie. Bolesť. Videl umierať svoju drahú. Väzenie predstavuje izoláciu. Ticho. Rutinu. Pokoj. Musí ho vnímať ako úľavu. Možno sa bojí o dcéru. Robí si starosti, ako to s ňou dopadne.“

„A okrem toho zhorí v pekle.“

„Už horí.“

Aune si vzdychol. „Tak ešte raz. O čo ti ide?“

„Chcem, aby si zavolať Rachel a vysvetlil jej, že sa musí ku mne vrátiť.“

Stále Aune prekvapene zdvihol zrak.

„Len som žartoval,“ mykol plecť Harry. „Zastavuje sa mi srdce. Mám návaly hrôzy. Nie, to nie. Snívalo sa mi... niečo. Nevidím to, ale neustále sa mi to vracia.“

„Konečne ľahká otázka,“ uškrnul sa Aune. „Alkohol. Psychológia ako veda si nezakladá na pevných faktoch, ale konkrétne súvislosť medzi užívaním omamných látok a mentálnym kolapsom je nezvratne doložená. Ako dlho to už máš?“

Harry sa pozrel na hodinky. „Dve a pol hodiny.“

Stále Aune sa neveselo zasmial. „A oslovil si ma, aby si mohol sám sebe nahovoriť, že si vyhľadal externú lekársku pomoc, kým si sa nevrátil k samoliečbe?“

„To nie sú tie staré veci,“ poznamenal Harry. „Nie sú to príznaky.“

„Lebo tie prichádzajú v noci?“

„Áno. A neskrývajú sa. Vidím ich a spoznávam. Obete, mŕtvi kolegovia, vrahovia. Toto je o niečom inom.“

„A netušíš o čom?“

Harry zavrtel hlavou. „Nejaká zatvorená osoba. Podobá sa na...“ Harry sa predklonil a zahasil cigaretu v kaluži krvi.

„Na Sveina Snúbencia Finneho,“ dokončil Aune.

Harry zdvihol obočie a pozrel sa naňho. „Ako ti to napadlo?“

„Povráva sa, že si myslíš, že po tebe ide.“

„Hovoril si s Katrine.“

„Robí si o teba starosti. Chcela posudok.“

„A ty si jej ho dal?“

„Vysvetlil som jej, že nemám od teba dostatočný odstup. Prirodzene, aj paranoja koreluje s alkoholizmom.“

„Ja som ho konečne dostal za mreže, Stále. Bol môj prvý prípad. Odsúdili ho na dvadsať rokov za sexuálne zločiny a vraždy.“

„Odviedol si len svoju prácu. Nemáš dôvod domnievať sa, že Finne to zobral osobne.“

„Priznal sa k sexuálnym zločinom, no tvrdil, že je nevinný pri obvineniach z vražd, vraj sme zinscenovali dôkazy. Pred dvoma rokmi som ho navštívil v base, či mi nepomôže s prípadom upíra. Na rozlúčku mi prezradil dátum, kedy presne ho pustia. Pýtal sa, či bývam s rodinou na bezpečnom mieste.“

„Vedela o tom Rachel?“

„Áno. Na Silvestra som našiel pod naším kuchynským oknom odtlačok čižmy v snehu. Preto som nechal nainštalovať kameru.“

„Harry, to mohol byť hocikto. Nieкто zablúdil.“

„Na súkromnom pozemku, ktorý chráni brána a k domu vedie päťdesiatmetrový zamrznutý a strmý výjazd?“

„Počkaj. Neodstáhoval si sa na Vianoce?“

„V podstate áno.“ Harry rukou rozohnal dym.

„A bol si následne na jej pozemku. Vedela o tom?“

„Nevedela, ale upokoj sa. Nestal sa zo mňa stalker. Rachel sa už aj tak dosť bála a ja som chcel iba skontrolovať, či je všetko v poriadku. Nebolo.“

„Takže nevie ani o kamere?“

Harry znovu pokrčil plecami.

„Harry?“

„Hm?“

„Si si na betón istý, že si tú kameru nainštaloval kvôli Finnemu?“

„Pýtaš sa, či som chcel zistiť, že za mojhou bývalou nechodia milenci?“

„A chcel si?“

„Nie,“ rozhodne odvetil Harry. „Rachel nechce mňa, preto pokojne môže mať druhých.“

„A tomu sám veríš?“

Harry si vzdychol.

„Fajn,“ vydýchol Aune. „Takže ti chodí po mozgu obraz, ako niekto, možno Finne, sedí v base?“

„To si povedal ty. Nebol to Finne.“

„Nebol?“

„Nie, bol som to ja.“

Stále Aune si prehrabol riedke vlasy. „A teraz čakáš diagnózu?“

„Počúvam. Strach?“

„Podľa mňa tvoj mozog hľadá dôvody, prečo by ťa mala Rachel potrebovať. Napríklad preto, aby si ju chránil pred vonkajším nepriateľom. Teba však nezatvorili, ty si sám vymkol, Harry. Už to akceptuj a pohni sa ďalej.“

„Okrem všetkých tých rád... vieš mi predpísať aj nejaké lieky?“

„Spánok. Šport. Možno sa pokús stretnúť niekoho, kto ťa odvedie od myšlienok na Rachel.“

Harry si strčil cigaretu do kútika úst a vystrel ruku so zatúpanou pästou a s vystrčeným palcom. „Spánok. Každý večer sa opijam do bezvedomia. Vybavené.“ Zjavil sa ukazovák. „Šport. Bijem sa s ľuďmi v baroch, ktoré som kedysi vlastnil. Vybavené.“ Sivý titánový prostredník. „Stretnúť niekoho. Trtkám ženy, škaredé aj pekné a potom s nimi vediem nezmyselné rozhovory. Vybavené.“

Aune sa pozrel na Harryho. Potom si sťažka vzdychol, vstal a zapol si sako. „Mal by si to teda zvládnuť.“

Harry sa po Auneho odchode dlho díval z okna. Napokon vstal a prechádzal izbami v byte.

Spálňa manželov bola uprataná, čistá, posteľ ustlaná. Nazrel do šatníkov. Ženine šaty boli uložené v štyroch skriňach s dostatkom miesta, mužove natlačené do jednej. Ohľaduplný manžel. Tapeta v dcérinej spálni mala hranaté polia, kde farby nevybledli. Harry to odhadol na tínedžerské plagáty, ktoré ako devätnásťročná zvesila. Ešte jej zostala menšia fotografia chlapca s elektrickou gitarou značky Rickenbacker na krku.

Harry prebehol pohľadom zbierku platní na poličke. *Propagandhi. Into It. Over It. My Heart To Joy. Panic! at the Disco. Samé emo.*

Prekvapilo ho, keď pustil platňu, čo našiel na gramofóne, a ozvali sa malátne, mäkké tóny kapely, čo znela ako raní Byrds. Napriek dvanásťstrunovej gitare podobnej Rogerovi McGuinnovi hneď pochopil, že ide o novšiu tvorbu. Mohli používať koľkokoľvek elektrónkových zosilňovačov a starých mikrofónov značky Neumann, pokusy o retro nikdy nikoho neprekabátili. Spevák navyše spieval s výrazným nórskym prízvukom a znel tak, že počúva skôr Thoma Yorkeho a Radiohead v tisícdeväťstodeväťdesiatom piatom než Gena Clarka a Davida Crosbyho o tridsať rokov skôr. Pozrel na obal pri gramofóne. Všetky mená naozaj zneli nórsky. Pohľad sa mu zastavil na bežeckých adidasoch pred šatníkom. Rovnaký model má aj on. Pokúšal sa kúpiť si nové pred pár rokmi, už ich však nevyrábali. Z výsluchov si pamätal, že dcéra aj otec uvádzali, že odišla z domu o štvrt' na deväť večer. Vrátila sa po štyridsiatich minútach z behu do parku na Ekeberskom kopci, cestou späť cez tamojšiu reštauráciu. Bežecké veci zostali na posteli. Harry si predstavoval, ako polícia púšťa to úbohé dievča dnu a pod dozorom mu dovolí prezliecť sa a vziať si tašku s oblečením. Harry si čupol a zdvihol tenisky. Vrchná koža bola mäkká, podošvy vyzerali čisté a hladké, nestihla ich zodrať. Deväť-

násť rokov. Nepoužitý život. Jeho tenisky sa roztrhali. Jasné, že si mohol kúpiť nové, iný typ. Ale nechcel. Našiel si vzor, ktorý chce mať odteraz a navždy. Odteraz a navždy. Možno sa dajú ešte opraviť.

Vrátil sa do obývačky. Utrel z dlážky cigaretový popol. Skontroloval telefón. Nijaké správy. Strčil ruku do vrečka. Dvesto korún.